

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - आचार्य-१ (Sem_2)

प्रश्नपत्र-३

गुणाः - ७०

विषयः - धर्मशास्त्रम्

CC 4.2.5

समयः - ११:०० तः ०२:००

दिनाङ्कः - 19/04/2016

सन्दर्भग्रन्थः - धर्मसिन्धुः (द्वितीयपरिच्छेदः)

युनिट-१

- प्रश्न-१ सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या । ०४
- अत्र वृषसङ्क्रमे पूर्वोः षोडशनाडिका : पुण्यकालः रात्रौ च प्रागुक्तम् । अत्र प्रातः स्नानं, पितृतर्पणं, धर्मघटकदानञ्च कार्यम् । अत्र ब्राह्मणानां गन्धमान्यपानककदलीफलादिभिर्वसन्तपूजा कार्या ।
- अथवा
- अस्यामेव वटसावित्रीव्रतम् । अत्र व्रते त्रयोदश्यादि दिनत्रयमुपवासः, अशक्तौ तु त्रयोदश्यां नक्तं चतुर्दशामयाचितं पोर्णमास्यानुपोषयाम् । अत्र पौर्णमासीनिर्ययानुसारेण यथा त्रिरात्रं भवेत् तथो त्रयोदश्यादिनित्रयं ग्राह्यम् ।
- प्रश्न-२ निबन्धो लेख्यः । (एकस्मिन्नेव) १२
१. विष्णुशयनोत्सवः ।
२. काम्यव्रतानि ।
- प्रश्न-३ निम्नलिखितेषु द्वयोः उत्तरं लिखत । ०४
१. आनन्दाख्ययोगः कदा भवति?
२. वटसावित्रीव्रतं कदा आयाति? व्रतविधिश्च कः?
३. श्रावणकृत्यानि कानि?

युनिट-२

- प्रश्न-४ कस्यचिद् एकस्य सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या । ०४
१. शुक्लचतुर्थ्या सिद्धिविनायकव्रतं, सा मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या । दिनद्वये सा कल्येन मध्याह्ने व्यासाव्याप्तौ वा पूर्णदिनद्वये सान्येन वैषम्येण वैकदेशव्याप्तावपि पूर्वैव वैषम्येण व्याप्तावधिक-व्यपिनी चेत् परेति केचित् ।
२. भाद्रपदशुक्लद्वादश्यां श्रवणयुतायां मध्याह्ने वामनोत्पत्तिः । ततो मध्याह्नव्यापिनी द्वादशी मध्याह्ने ततोऽन्यत्र काले वा श्रवणयुता ग्राह्या ।
- प्रश्न-५ यथानिर्देशं टिप्पणी लिखत । ०८
- ऋषिपञ्चमी - विवृणुत ।
- अथवा
- महालयः यथाग्रन्थं वर्णयत ।

प्रश्न-६	यथेच्छं त्रयाणामतिलघूत्तराणि लेख्यानि ।	०३
	१. विनायकचतुर्थी कदा आयाति?	४. अनन्तचतुर्दशी कदा भवति?
	२. महालयनिर्णयः कथं क्रियते?	५. संन्यासिमहालयं स्पष्टयत ।
	३. कपिलाषष्ठी कृष्णपक्षे शुक्लपक्षे वा?	

युनिट-३

प्रश्न-७	कस्यचिद् एकस्य सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या ।	०४
	१. अत्र कर्मणि ब्राह्मणादिचतुर्वर्णस्य म्लेच्छादेशाधिकारः । तत्र विप्रेण जपहोमान्नबलिनैवेद्यैः सात्विकीपूजा कार्या । नैवेद्यैश्च निरामिषैः मद्यं दत्त्वा ब्राह्मणस्तु ब्राह्मण्यादेव हीयते । मद्यपेयमद्यदेयमित्यादिनिषेधान्मासमद्यादियुतराजसपूजायां ब्राह्मणस्य नाधिकारः ।	
	२. कांस्यपात्रभोजनवर्जव्रते कांस्यपात्रं घृतपूर्णं दद्यात् । मधुत्यागे घृतपायशर्करादानं समाप्तौ कार्यम् । तैलत्यागे तिलदानम् । कार्तिके मौनत्यागी सतितां घण्टां दद्यात् । स्वर्णयुतानि माषयुतानि त्रिंशत् कूष्माण्डान्यत्रमासे दद्यात् ।	

प्रश्न-८	टिप्पण्यात्मकमुत्तरं लेख्यम् । (एकस्यैव)	०८
	१. कोजागरव्रतम् ।	२. तैलाभ्यङ्गस्नानम् ।

प्रश्न-९	केषाञ्चित् त्रयाणाम् अतिलघूत्तराणि लेख्यानि ।	०३
	१. सात्विकी पूजा केन कार्या?	४. सरस्वत्याः पूजा कस्मिन् दिने भवति?
	२. नरकचतुर्दशी कदा आयाति?	५. किं कृत्वा कार्तिकस्नानं कार्यम्?
	३. घटस्थापनं कदा कार्यम्?	

युनिट-४

प्रश्न-१०	सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या ।	०४
	अत्र लक्ष्मीपूजा कुबेरपूजा चोक्ता । लक्ष्मीर्यालोकपालानां धेनुरूपेण संस्थिता । घृतं बहति यज्ञार्थे मम पापं व्यपोहतु ।	

अथवा

अस्यामेव त्रिपुराख्यदीपदानमुक्तम् । कार्तिके पौर्णमास्यां काम्यवृषोत्सर्गोऽति प्रशस्तः । एवं गजाशवरथघृतधेन्वादिमहादानमपि प्रशस्तम् । वृषोत्सर्गस्याखिनी पौर्णमासी ग्रहणबद्धयमनद्वयं विषुवद्वयं चेति कालान्तराणि ।

प्रश्न-११	अधोलिखितयोः एकस्योत्तरं विशदं लिखत ।	१२
	१. प्रबोधोत्सवं तुलसीविवाहश्च वर्णयत ।	
	२. वैकुण्ठचतुर्दशी यथाशास्त्रं विवृणुत ।	
प्रश्न-१२	कयोश्चिद् द्वयोः उत्तरं लिखत ।	०४

१. यमद्वितीयां स्पष्टयत ।
२. कार्तिकमासकृत्यानि कानि?
३. धात्रीमूलदेवपूजा कथं क्रियते?